

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 40 (2119) 1998 m. spalio mėn 13 d.

Eina 43-čius metus

Melbourne

DĖKINGUMO PAMOKA

Pasiklausius šios dienos perikopės, nekyla kitų minčių kaip tik apie dėkingumą. "Kur dar devyni?" Jėzus peikia tų devynių iš dešimties pasveikusių nedėkingumą ir pagiria vienintelį samarietį, žydų laikomą eretiku, kuris grįžo padėkoti. Be abejonės, gydydamas ligonius, Jėzus nepaisė konfesinių skirtumų. Ir mūsų diakonija neturėtų to daryti. Dėkingumas yra pirmoji, visų bendrai pripažįstama dorybė, kuria beveik remiasi visa visuomeninė tvarka. Bet tikinčio žmogaus dėkingumas yra šiek tiek kitoks: jis yra dvipakopis. Pirmasis adresatas, kuriam padėkojama, yra konkretus, kartu su mumis šioje žemėje gyvenantis geradaras, mūsų istorijoje – Jėzus, savo žodžiu išgydęs dešimtį raupsuotųjų. Todėl ir grįžo dėkingasis samarietis, "dėkomas parpuolė Jėzui po kojų" (16). Bet kaip tikintis žmogus jis privalėjo žinoti, ir tikriausiai žinojo, kad pirmoji kiekvieno gėrio priežastis yra Dievas. Užtat jis grįžo ne tylomis, o "balsu šlovindamas Dievą". Taip elgėsi ir Žmogaus Sūnus Jėzus: Jis irgi garbino ir dėkojo Dievui. Išsamiau tai aprašyta Lozorius prikėlimo scenoje: "Jėzus pakėlė akis aukštin ir prabilo: 'Tėve, dėkoju tau, kad mane išlakšei' (Jn 11, 41). Ir mūsų girdėta istorija žadina dėkingumo jausmą Dievui, o podraug – ir nuostabą, kad "niekas nenorėjo sugrįžti ir atiduoti Dievui garbę, kaip tik šitas svetimtautis" (18).

Beje, reikėtų kalbėti ne vien apie dėkingumą. Bet kuris Jėzaus mokinio veikimas ar neveikimas turėtų turėti tokią potekstę: "Tešviečia ir jūsų šviesa žmonių akivaizdoje, kad jie matytų gerus jūsų darbus ir šlovintų jūsų Tėvą danguje" (Mt 5, 16). Dievo šlovinimas ir dėkingumas jam yra dvi vieno medalio pusės. Verta atkreipti dėmesį ir į tai, kas vyksta evangelisto piešiamo vaizdo centre, arba viduriniame plane. Tai – vienintelis Jėzaus stebuklas, padarytas ligoniui ne čia pat, o vėliau, kai jis tikėdamas kur nors eina. Garsiai sušukę "Jėzau, Mokytojau, pasigailėk mūsų!", tie dešimt raupsuotųjų parodė, kad jie juo tiki. Jie paklausė Jėzaus ir tuomet, kai jis liepė eiti ir pasirodyti kunigams. Aklai tikėdami, jie ir vyksta jų ieškoti. Beeidami pakeliui pasveiksta.

Tas buvimas pakeliui yra būdingas visai perikopei. Pats Jėzus yra pakeliui į Jeruzalę. Pakeliui beinantį jį pasitinka dešimt raupsuotųjų vyrų. Reikia suprasti, kad tuo metu jie jau ėjo iš Jeruzalės. Dabar turi vėl keliauti į ją. Vienas pasveikęs grįžta padėkoti, bet ir vėl

Kun. dr. Karl SCHULER

pasiečiamas: "Kelkis ir eik!" Ir Jėzus, ir jie, kurie jį lydi, yra pakeliui. Tiksliau: tikėjimas nušvinta kelionėje. Kas tikėdamas eina Jėzaus gyvenimo keliu, tas pagydomas ir pats gydo aplink save egzistuojantį pasaulį.

O ar nereikėtų tarti keletą žodžių ir apie kuriamo vaizdo kontekstą? Ar negalėjo būti taip, kad rašančiam savo Evangeliją Lukui jau turėjo įtakos besikuriančių krikščioniškųjų bendruomenių gyvenimas? Pasveikimas nuo raupsų yra apivalymas. Tai – alizija į krikštą.

Naujajame Testamente krikštas dažnai yra vadinamas apivalymu. Jau buvo daug – dešimtys pakrikštytųjų. Būti krikščioniui nereiškia vien pasikrikštyti. Reikia ir gyventi su bendruomene, kuri "garsiu balsu šlovina Dievą". Juk ir tie dešimt galėjo sakyti panašiai, kaip dabar prasitaria daugybė žmonių: "Dievą aš galiu garbinti visur, nes jis ir yra visur". O vis dėlto krikščioniškasis Dievo garbinimas verčia susieškoti Jėzų. Apie jį reikia burtis, drauge su juo tarti padėkos žodžius, drauge su juo švęsti Eucharistiją. (Lukas, aprašydamas Švenčiausiojo Sakramento įsteigimą Paskutinės

vakarienės metu, du kartus pamini žodį "eucharistein" (22, 17-19).

Kas atidžiau skaito Naująjį Testamentą, aptinka ir ankstyvojoje krikščionybėje savotiško vangelo pėdsakus, jau buvo juntamas kažkoks drungnumas, nutolimas nuo bendruomenės karšto tikėjimo. Jei to nebūtų buvę, ar būtų reikėję apaštalams savo laiškuose nuolat perspėjimėti, kad tikintieji neprarastų pradinės ugnies, nepasiduotų klaidingiems mokymams. *Laiškas žydams*, atrodo, visas parašytas jaučiant situacijos nenormalumą. "Neapsileiskime lankyti savųjų susirinkimo, kaip kai kurie pratę" (Žyd 10, 25).

Jeigu tai tiesa, tai Luko bendruomenės labai nedaug tėra pažengusios nuo mūsų šiuo. "Kur dar devyni?" – klausia kai kurie kunigai sekmadienį, kai švenčiama Eucharistija. Argi tie, kurių nėra, nebuvo apvalyti nuo nuodėmės raupsu, ar nebuvo pakrikštyti? "Kelkis ir eik!" – šiais žodžiais užsibaigia šios dienos Evangelijoje papasakota istorija. Seniau girdėdavome: "Eikite, Mišios baigtos". Eucharistijos šventimas yra klaupimasis ant kelių ir dėkojimas, o podraug – ir sutimimas į pasaulį. Tikėjimas – tai ėjimas pasiimti savo naštos.

"Bažnyčios Žinios"

Teesie Tavo Valia

Didingi Tavo sumanymai, Viešpatie! Negali jų aprėpti nei mūsų protas, nei jausmai, nei kitos pagavos! Tiek didžiausi, mūsų supratimu, Tavo užmojai – pasaulio sukūrimas, įsikūnijimas ir atpirkimas, didžioji Amžinybės paslaptis, - tiek ir kiti vien Tavo didybei težinomi atlikti darbai, tiek ir kiekvienos mūsų minties, ketinimo ir žingsnio, kurį kreipi vien Tau težinoma kryptim, nepraprastos Tavo malonės ženklas. O kad mes, žmonės, suvoktume, kad bent trupinėlių suprustume, koku keliu tu mus nori vesti, kokiomis malonėmis tu nori mus apdovanoti, mes būtume turčiai, laimingiausi pasaulyje. Juk Tu nė vienam nenori bloga. Nė vienam žmogui nelinki ir neduodi tokių tiek vidinių, tiek išorinių

dalykų, kurie pakenktų mums. Jei kas pakenkia, sudrumsčia mūsų gyvenimą ir išmuša iš vėžių, tai mūsų pačių ydingas pasirinkimas, blogi įpročiai ir nedori poelgiai, nes už kiekvieną kaltę, už kiekvieną savo blogų palinkimų paskatintą žingsnį, mintį, veiksmą anksčiau ar vėliau turime atkentėti, atsiimti kančias, nusivylimą ar nelaimės kainą. Todėl nepaprasta galia, išmintis ir paslaptis – Tavoji Valia. Išmokyk mane, Kristau, per angelus, šventuosius, per visas gerąsias vėles ir dvasias, ypač per mylimiausios Marijos maldas ir galinga užtarimą paklusti Tavajai valiai, Viešpatie, pasireiškančiai per mūsų viršininkus, tėvus, globėjus, mokytojus, tautos vadus ir Bažnyčios hierarchus. Tebūna Tavo Valia! Kaip paprasta ištarti,

bet kaip dažnam sunku, tiesiog kartais neįmanoma įgyvendinti. Tebūnie kaip tu, Visagali, nori, bet ne taip, kaip mano į patogumus, pasmilkymą, garbę, ir tuščių griučių linkusį prigimtis! Išmokyk mane, Kristau, per savo mylimiausią Motiną to nuostabaus nuolankumo, supratimo ir jautraus Tavo Valios pajutimo, kad nedaryčiau to, ko Tujen nenori. Kad negyvenčiau taip, kad mano mintys, žvilgsniai, darbai ir žingsniai įskaudintų Tavo gerumą, įžeistų Tavo dieviškąjį orumą. Tebūna man pasaulio triukšmas, linksmybės ir laikini patogumai tarsi laukuose švilpaujantis vėjas, kuris tenesujaudina mano širdies, neišmuša iš vėžių mano proto. Tebūna mano kiekviena diena tarsi naujas dvasios sparnų mostas, leidžiantis pakilti nuo tuščių ir beprasmiškų žemės reikalų prie Tavęs, kuris esi Vienintelė ir didžiausioji Viltis, Pagoda ir Išmintis. Išties juk TU esi vienintelė sielos užuovėja nuo vėjų, audrų, kurios tokios pavojingos žmogaus sielai ir kūnui. Mano siela ištroškusi Dievo, ištroškusi gyvojo Dievo, kuris mane globotų, saugotų ir neštų per bedugnes, prarajas ir sietuvas. Paimk mane, kaip upė pasigriebusi neša šiekštą. Pagriebk mane kaip vėjas smiltį ir neški su savimi per gyvenimą, kur viskas žemėje nyku, tuščia, beprasmiška be Tavęs, mano Kristau, kur viskas atvira žaizda be Tavosios meilės, artumos ir supratingo žvilgsnio.

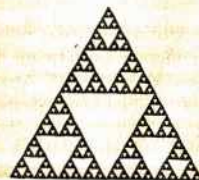
... Teesie Tavo valia -, kalba mano akys, žiūrėdamos į dangaus žydrinę ir į Tavojo Sūnaus kančią, taip mums visiems akivaizdžiai bylojančią iš kiekvieno kryžiaus krucifikso.

... Teesie Tavo valia...

kun. K.J. Ambrasas S.J.

J.E. Vysk. P.Baltakis OFM (dešinėje) aukoja šv. Mišias su klebonu kun. K.J. Ambrasu naujoje Monrealio Aušros Vartų klebonijos kopijčioje

Kul Šveicarijos bankai holokausto aukoms skolą gražins

Išmokės 1,25 mlrd. dolerių

Po ilgai trukusių ginčų žydų organizacijos, holokausto aukoms atstovaujantys teisininkai ir Šveicarijos bankai Niujorke pagaliau susitarė dėl Antrojo pasaulinio karo metais indėtų, bet iki šiol negražintų žydų indėlių.

Nacionalinis Šveicarijos bankas, komerciniai bankai "UBS AG" ir "Credit Suisse", Šveicarijos vyriausybė bei pramonininkai indėlininkams įsipareigojo gražinti 1,25 milijardo JAV dolerių. Suma bus išmokėta per trejus metus.

Nors kol kas žydų organizacijos ir teisininkai dar nesudarė jokio konkretaus pinigų paskirstymo plano, pirmiausia indėliai bus gražinti tiems, kuriems jų labiausiai reikia.

Paskatino kino filmas

Naciams užkariaujant Europą dešimtys tūkstančių persekiojamų žydų savo santaupas patikėjo neutralios Šveicarijos bankams.

Kai Antrojo pasaulinio karo audrą išgyvenę žydai ir jų palikuonys ėmė reikalauti pinigų, Šveicarijos bankai teigė, jog neranda indėlininkų sąrašų. Iš palikuonių buvo reikalaujama ir žuvusiųjų mirties liudijimų, nors visiems buvo aišku, kad koncentracijos stovyklų krematoriumuose tokių dokumentų naciai neišdavinėjo.

Kai 1997 metais Christophas Meili banke Ciuriche surado Antrojo pasaulinio karo archyvus ir jų turinį viešai paskelbė, kilo tarptautinis skandalas.

Šalia kitų dokumentų

archyvuose gulėjo ir pinigų į šalies bankus padėjusių nacių aukų sąrašai.

Po šių sąrašų paskelbimo 31500 žmonių Šveicarijos bankus apskundė teismui.

"Šiandien esu laimingas. Kai pamačiau dokumentus, iškart supratau, jog turiu kažką daryti", - po susitarimo pareiškė dabar Niu Džersyje gyvenantis Ch.Meili. 30 metų bankininkas teigė, jog prabilti apie dokumentus jį paskatino Steveno Spielbergo kino filmas "Shindlerio sąrašas" ("Schindler's List").

Grėsė ekonominės sankcijos

Net ir paskelbus indėlininkų sąrašus, santaupų Šveicarijos bankai iškart gražinti nepuolė. Kai kurios JAV valstijos ir miestai, kur prieglobstį rado nemažai Europos žydų, komerciniams bankams "Credit Suisse" ir "UBS AG" grasino paskelbti ekonomines sankcijas, jeigu su holokausto aukomis jie neparorės pasirašyti sąžiningo susitarimo.

Birželio 19 dieną žydų organizacijų atstovai atmetė Šveicarijos bankų pasiūlymą išmokėti 600 milijonų JAV dolerių. Holokausto aukų teigimu, bankai jiems skolingi daugiau kaip milijardą dolerių.

Niujorko miestas ir valstija buvo paskelbę, kad sankcijų jie imsis nuo rugsėjo 1 dienos. Šveicarijos prezidentas Flavio Cotti JAV prezidentui Billui Clintonui nusiuntė laišką, kuriame prašė JAV administracijos užkirsti sankcijomis kelią. "L.R."

Ponia Robinson Kinijoje

Kelionę Kinijoje neseniai baigė Jungtinių Tautų Organizacijos Žmogaus teisių komisarė Mary Robinson. Vizitas, pasak žmogaus teisių komisarės, buvo sėkmingas, nors nelengvas. 10-ties dienų viešnagės metu ponia Robinson tarėsi žmogaus teisių klausimais su įvairiais aukšto rango Kinijos valdžios pareigūnais, taip pat laikėsi Kinijos okupuotame Tibete. Kinija turi daug sunkumų žmogaus teisių srityje, todėl reikia konkrečiais veiksmais padėti Kinijai atsiverti didesniai bendradarbiavimui. Tik tada bus galima susilaukti tikrų permainų, - pažymėjo ponia Robinson, aptardama savo vizito Kinijoje rezultatus. Apžvalgininkai pažymi, jog ponios Robinson vizitas nuvylė visus, kurie laukė jei ne staigių permainų, tai bent ženklų, jog Kinija verčia naują puslapį žmogaus teisių gerbimo srityje. Žmogaus teisių komisarės vizito metu Kinija neišlaisvino nei vieno

kalinamo disidentų, neapsiėmė persvarstyti nei vienos 1989 metais represuotų Tienanmeno demokratinio sąjūdžio dalyvių bylos. Pasak italų žinių agentūros ANSA apžvalgininko, pirmąjį Kinijoje Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komisariato vadovo vizitą pavykusių laiko tik ponia Robinson ir Kinijos pareigūnai, nepaisant to, jog bent vienas asmuo patyrė represijas ir buvo suimtas todėl, kad bandė susitikti su Žmogaus Teisių komisare Robinson.

Ar tikrai klausimas išspręstas?

Vizito metu Ponia Robinson vis dėlto paprašė Kinijos pareigūnų persvarstyti kalinamų Tienanmeno sąjūdžio veikėjų bylas, atkreipdama pareigūnų dėmesį į tai, kad iš Kinijos baudžiamojo kodekso jau yra išbrauktas straipsnis dėl kontrevoliucinės veiklos. Kinijos vice premjeras Qian Quichen

Žinios iš Lietuvos Radijo Vatikane

Maskvoje įvyko Europos vyskupų konferencijų pasitarimas, kurį kasmet rengia Europos vyskupų konferencijų taryba. Susitikimo vieta neatsitiktinai buvo pasirinktas Maskvos miestas: šitaip norėta paliudyti visos Europos katalikų Bažnyčių solidarumą su Rusijoje gyvenančia nedidele katalikų bendruomene. Kartu kitų Europos kraštų katalikų Bažnyčių atstovai turėjo progos iš arti pamatyti kaip gyvena ir kaip dirba mažoji katalikų bendruomenė, dabartinės socialinės ir ekonominės krizės dienomis.

Pasitarimo pagrindinis tikslas buvo pasirėngimai Didžiajam krikščionybės jubiliejui ir jo išvakarėse įvyksiančiai Vyskupų Sinodo asamblėjai, kuri bus skirta Europos Bažnyčioms.

Europinės Rusijos apaštalinis administratorius arkivyskupas Tadeisz Kondrusiewicz gana išsamiai informavo apie Rusijos katalikų Bažnyčią. Buvo kalbama ir apie biurokratinį sunkumą, su kuriais susiduria Rusijoje dirbantys užsieniečiai katalikų kunigai ir vienuolės. Šiuo metu visoje Rusijoje yra 115 kunigų, kuriu tik 8 yra Rusijos piliečiai. Panašiai ir vienuolės – iš 127 Rusijos šiuo metu esančių seserų vienuolių, Rusijos pilietybę turi tik 10.

o o o o o

Misijų žinių agentūra MISNA praneša, kad Somalio sostinėje Mogadiše buvo pagrobta

atsakė, jog daugelis kalinių jau išlaisvinti ir yra išvykę į Jungtines Valstijas, ir kad Kinija laiko šį klausimą išspręstu. Bet vos keletą valandų po ponios Robinson išvykimo, Pekino vyriausybės atstovas spaudai pakartojo oficialų valdžios nusistatymą, kad 1989 metų sprendimas buvo teisingas. 1989 metų birželio 3-sios naktį Kinijos kareiviai atidengė ugnį į šimtus Tienanmeno aikštės demokratinės akcijos dalyvių. Kraujyje numalšintoje demonstracijoje žuvo nuo 300 iki 1000 demokratijos šalininkų. Pasak žmogaus teisių organizacijų bent 250 žmonių susijusių su 1989 metų Tienanmeno aikštės įvykiais tebėra kalinami Kinijos kalėjimuose.

Svarbu yra pasirašyti – dar svarbiau įvykdyti

Vis dėl to reikšminga tai, kad Kinijos vice premjeras Qian Quichen patvirtino savo valdžios įsipareigojimą artimiausiu metu pasirašyti tarptautinę politinių ir kultūrinių teisių konvenciją. Sprendimą labai teigiamai įvertino ponia Robinson. Pasak jos, Kinijos apsisprendimas šią sutartį pasirašyti labai svarbus, tačiau kur kas svarbiau, kad Kinija sutarties įsipareigojimus vykdytų. Mes stebėsime ir stengsimės, kad tai įvyktų, - pažymėjo surengtoje spaudos konferencijoje Jungtinių Tautų Organizacijų Žmogaus Teisių komisarė Mary Robinson. Tuo tarpu grupė kinų žmogaus teisių aktyvistų paskelbė bado streiką akciją, kuria atkreipė dėmesį į neteisėtai įkalinto profsąjungininko likimą. Profsąjungininkas Zhang Sjanguang buvo suimtas prieš dvi savaites.

(Nukelta į 4-tą psl.)

italų tautybės vienuolė, dirbanti pediatriinėje ligoninėje. Neturima tikslesnių žinių apie vienuolės pagrobimą. Pasak neoficialių žinių vyko derybos dėl pagrobtos sesers išlaisvinimo.

Po kelių dienų pagrobta italė vienuolė sesuo Marzia buvo išlaisvinta. Taip pat išaiškinti ir suimti Pediatriinėje ligoninėje dirbančios 60-ties metų vienuolės pagrobėjai. Keturis iš septynių pagrobėjų suėmė policija, o kiti trys pasidavė patys. Pagrobėjai tikėjosi pasipelnę, reikalaudami išpirkos už įkaitės laisvę. Pagrobimą surengė pediatriinės ligoninės, kurioje dirba vienuolė, buvęs ūkvedys. Šis misijų krašte dirbančios vienuolės pagrobimas baigėse laimingai, nors buvo rimtai susirūpinta dėl vienuolės gyvybės.

o o o o o

Angoloje dar viena liūdinanti žinia, apie kapucinų klieriko ir kitų dviejų angoliečių žūtį Unitos kovotojų surengtame puolime iš pasalų rugsėjo 9-tą dieną. Kovotojai atakavo keturių sunkvežimių vilkstinę, kurios priekyje važiuojo sunkvežimis, gabenantis maisto ir medikamentų vienai katalikų misijai, esančiai už 150 kilometrų nuo sostinės Luandos. Kovotojai iš pasalų atidengė ugnį į pirmąjį sunkvežimį ir nušovė tris asmenis – sunkvežimo vairuotoją, vieną moterį, kuri su sūnūmi buvo paprašiusi pavežėti ir vienuolių kapucinų seminaristą, priklausantį Venecijos kapucinų vienuolijai. Kapucinų klierikas buvo begrižtantis iš Luandos į Ujje misiją. Atakoje taip pat buvo sužeistas kapucinas vienuolis, brolis Joao Artur, kuris dėvėjo savo abitą. Nepaisant to, kad vienuolis buvo sužeistas, kovotojai jį ir kitus vilkstinėje keliausius asmenis priverė dirbti dvi dienas kol buvo iškrautos sunkvežimiais gabentos prekės. Nuvykę su grobiu, kovotojai paliko vienuolį pakelėje. Būtent jis ir pranešė apie įvyksią nelaimę. Angola, po tris dešimtmečius trukusio pilietinio karo, vėl stovi prie naujo atviro ginkluoto konflikto briaunos. Angoloje darbuojasi apie 90 misijonierių kapucinų. Trečdalis jų yra italai iš Venecijos regiono.

o o o o o

Prancūzijoje, senojoje Cluny benediktinų abatijoje, šiomis dienomis buvo iškilmingai prisimintas prieš tūkstantį metų gyvenęs abatas šv. Odilonas, kuris į savo vienuolyno maldingumo tradiciją įvedė maldos už mirusiųsių dieną, lapkričio 2-ąją, ilgainiui tapusią visoje katalikų Bažnyčioje minima diena.

Cluny abatijoje įvykusio minėjimo proga, Šventasis Tėvas pasiuntė laišką, kuriame tarp kita ko rašo:

Melsdamasi už mirusiųsių, Bažnyčia įsimasto į Kristaus mirties ir prisikėlimo slėpinį, į gyvybę pergalę prieš mirtį. Melsdamiesi už tuos, kurie mirę dar nemato Viešpaties veido, drauge mes meldžiamės už mistinio Kristaus kūno vienybę, meldžiamės, kad visi baigusieji žemės kelionę, būtų galutinai įjungti į Kristaus kūno narių bendrąją ir amžinai džiaugtųsi Dievo artumu.

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Šidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$40. Kituose kraštuose \$45. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų ir pasirašytų straipsnių turinį neatsakoma. Redakcija korespondencijas taisyti savo nuožiūra.

Gili Rusijos krizė, kuri nežinia kuo gali baigtis, mus skatina pagalvoti apie Rytprūsius, kurie buvo pavesti Maskvai administruoti iki bus pasirašyta taikos sutartis. S.Sąjungos laikais Rytprūsiai Maskvai buvo labai svarbūs. Iš čia Raudonoji Armija planavo veržtis užimti Vakarų Europą. Sugriuvus rusų imperijai, vadinamas Kaliningradas nustojo strateginės reikšmės. Tėn stovintis karo laivynas rūdija. Karininkai negauna algų nuo gegužės mėnesio. Maistas atvežamas iš Lenkijos ir Lietuvos, o kuras tik iš Lietuvos. Prasidėjus krizei Rusijoje, prekyba su Lenkija ir Lietuva beveik sustojė dėl valiutos stokos rusų bazėje. Dėl to gubernatorius paskelbė išimties stovį neatsiklausęs Maskvos.

Tokį žygį rusų biurokratai vadina federacijos irimo pradžia, ypač, kad ir didžiulė Krasnojarsko sritis, vadovaujama gen. Lebed, irgi pradėjo tvarkytis savystoviai. Žada net išleisti savo pinigų, jei Maskva greit neišspręs ekonominių problemų. Neatrodė, kad naujas min.pirm. Primakovas galėtų pagerinti padėtį spausdindamas nepadengtus rublius. Padėtis gali susikomplicuoti jau kitų metų pradžioje.

Rytprūsiose padėtis pati blogiausia. Ten klesti ne tik badas, bet ir prostitucija. Sakoma, kad 300 "gatvės darbuotojų" yra apsikrėtusios AIDS liga ir ją platina vietinių gyventojų tarpe, kadangi turizmas yra sustojęs. Abejotina ar Maskva išgalės išlaikyti šitą nereikalingą karo bazę ilgesnį laiką. Gali būti, kad Rytprūsijų likimo klausimas iškilis daug ankščiau negu buvo galvota. Taigi mums reiktų ruošti tokiam atvejui. Tuo nenoriu sakyti, kad mūsų valdžiai reiktų klibinti šitą klausimą. Jai šiuo laiku verta analizuoti padėtį ir nedaryti jokių komentarų prieš laiką.

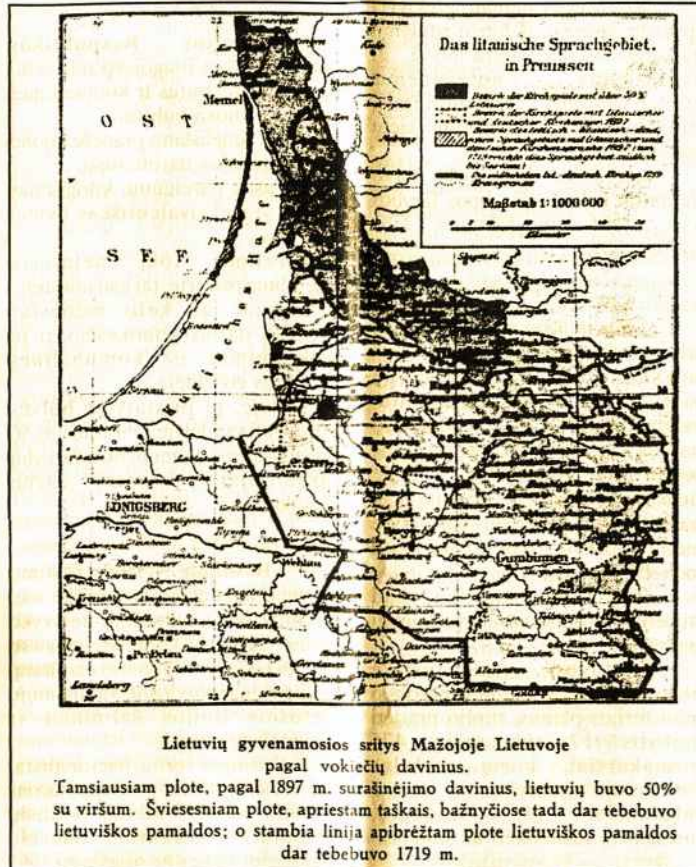
Bet mes galime apie tai pakalbėti, kadangi nesame nei pareigūnai, nei politikai.

Pažiūrėkime ar Lietuva iš vis turi pagrindo reikšti savo pretenzijas į Rytprūsius. Čia reikia trumpai peržvelgti Rytprūsijų istoriją.

Į vakarinę Prūsiją dalį atsikraustė Kryžiuočių Ordinas 1231 metais su tikslu pakrikštyti ten gyvenančius pagonis. Per 30 metų gerai ginkluotas ordinas užkariavo visus aiščius gyvenančius tarp Vyslos ir Nemuno. Gi Kalavijuočiai, įsitvirtinę Rygoje, veržėsi į Žemaitiją

RYTPRŪSIAI

Rašo dr. Jonas KUNCA, MD

ir pasistatė Klaipėdos ir Jurbarko pilis. Bet ji pralaimėjo mūšį prie Šiaulių, nusilpo ir atidavė savo pilis kryžiuočiams.

Užkariavę nesušvienijusius aiščius, kryžiuočiai statė pilis, steigė dvarus, kuriuos davė riteriam. Būdami vienuoliai jie šeimu

neturėjo, bet atvykdavo nauji ordino nariai perimti palikimus. Ordinas statė bažnyčias ir mokyklas vokiečiam daugiausiai vakarinėje Prūsijoje, kur buvo apgyvendinta ir geras skaičius vokiečių atvykusių iš Vokietijos dėl duodamų jiems lengvatų. Vietiniai prūsai buvo

Rusija vykdydys prisiimtus savo įsipareigojimus Lietuvai

Rusijos Dūmos komunistų frakcijos pirmininkas Genadijus Ziuganovas laiške Seimo pirmininkui Vytautui Landsbergiui laidavo, jog Rusija tvirtai garantuoja, kad visi pastaraisiais metais Rusijos prisiimti įsipareigojimai tarptautinei bendrijai ir Lietuvai bus vykdomi "pacta sunt servanda" (sutarčių turi būti laikomasi) principu.

Pasak Seimo pirmininko spaudos atstovės, laiške tvirtinama, jog Rusija nesikiš į kitų šalių vidaus reikalus.

Čia pat pabrėžiama, jog "ekonominės diktatūros nebūna be politinės diktatūros", taip pat žadama garantuoti "šalies demokratine raida visuotinai priimtų tarptautinės bendrijos principų pagrindu".

Telegramoje pažymima ir tai, jog "vidinė socialinė įtampa,

pastaruoju metu pasiekusi šalyje kraštutinę ribą, gali neigiamai atsilipti pasauliniams procesams".

Komunistų lyderis aiškina, kad kreiptis į V.Landsbergį ir išaiškinti liaudies patriotinių jėgų pozicijas Rusijos vidaus ir išorės politikos atžvilgiu jį privertė šiandieninė politinė ir ekonominė

Lietuvos miškininkai siūlo būdą, kaip susigrąžinti daugiau nei 300 mln. Litų skolą iš Baltarusijos, kuri skolinga "Lietuvos energijai" už patiektą elektros energiją.

"Bent dalį skolos būtų įmanoma susigrąžinti mediena. Baltarusijos miškininkai nespėja iškirsti dvejų metų biržės – apie 34 mln. kubinių metrų medienos", -

situacija Rusijoje.

G.Ziuganovas teigia, jog Europą jie mato kaip bendrus visų jos tautų namus, "todėl negalima leisti naujo padalijimo to namo viduje".

Savo atsakyme G.Ziuganovui Seimo pirmininkas rašo, kad jį džiugina gauta telegrama ir dauguma

sakė Lietuvos generalinio miškų urėdo pavaduotojas Gintaras Gibas.

"Lietuvos energijos" generalinio direktoriaus pavaduotojas Arnoldas Linkevičius teigė, kad jau renkama informacija iš medienos importuotojų.

Kaip vieną galimų būdų sugrąžinti skolas mediena yra minėję ir oficialūs Baltarusijos pareigūnai. Ar šie mainai įvyks, A.Linkevičius nedrįso prognozuoti.

baudžiauninkai. Net apie jų krikštą niekas per daug nesirūpino.

Rytų Prūsija liko pusiau tuščia nuo Isrutės iki Nemuno. Tos srities gyventojai buvo lietuviai. Dvarų ir kolonistų čia buvo labai mažai. Siena tarp Lietuvos ir Kryžiuočių Ordino buvo nustatyta tik po Žalgirio mūšio. Tada ir rytinė Prūsijos dalyje steigėsi dvarai, atvykdavo vokiečių kolonistų.

Kai paskutinis Kryžiuočių Ordino magistras perėjo į protestantizmą, buvo susirūpinta vietinių gyventojų religija, kuri turėjo būti aiškinaama lietuvių kalboje. Kunigaikštis Albrechtas davė 7 stipendijas studijuojantiems lietuvių kalbą Karaliaučiaus universitete, kad užpildyti spragą lietuviškai kalbančių kunigų. Ir vėlesni kungaikščiai – karaliai užstojo lietuvius, bet vietos pareigūnai stengėsi žmones vokieitinti.

Lietuvių padėtis staiga pablogėjo po maro epidemijos 1709-10 metais. Išmirė 150.000 žmonių. Jų vieton atvyko 20.000 vokiečių. Bet vis tik, pagal 1897 metų gyventojų surašinėjimą, daugiau kaip pusė Klaipėdos krašto gyventojų buvo lietuviai, o lietuviškos pamaldos buvo laikomos žemėlapyje pažymėtoje taškais srityje. O 1719 metais lietuviškos pamaldos dar buvo laikomos juoda linija aprėžtoje zonoje. Tai oficialūs vokiečių vyriausybės daviniai, kuriems galima tikėti.

Matome, kad Rytprūsiose gyveno lietuviai arba jų ir vokiečių mišinys. Niekad šis sritis nebuvo apgyventa kitų tautybių žmonėmis. Taigi pretenzijas į Rytprūsius gali reikšti tik lietuviai ir vokiečiai, kurie ko gero jau nebeuorės tų žemių. O rusų pretenzijos į Rytprūsius neturi jokio pagrindo.

joje išdėstytų nuostatų.

V.Landsbergis teigia, jog Seime džiaugiamasi pabrėžta telegramoje politinė valia laikytis Rusijos įsipareigojimų ir vykdyti juos Lietuvos bei tarptautinės bendrijos atžvilgiu.

"Mūsų atveju tai liečia konkrečius turtinius ir finansinius klausimus, taip pat Rusijos Federacijos sutikimą, kad Lietuva laisvai renkasi kelią į tarptautines struktūras", - rašo V.Landsbergis.

Jo manymu, nesikišimas ir bet kokios diktatūros atsisakymas parodo išties naują demokratines pakraipos partijos veidą.

Pabrėžęs G.Ziuganovo vadovaujamos partijos ir Dūmos frakcijos augantį vaidmenį, Seimo pirmininkas rašo, jog "mes tikimės tolesnių kontaktų, didėjančių nuosirdų supratimą ir abipus naudingus mūsų šalių bei parlamentų santykius".

ELTA

Ivairios Žinios

Jaunieji konservatoriai džiaugiasi, kad jų pasiūlymai sukėlė diskusijų Tėvynės sąjungoje dėl pakeitimų šios partijos valdymo struktūroje.

“Mes to ir norėjome – išprovokuoti diskusijas, nes, mūsų nuomone, dabartinė sąjungos valdymo struktūra neatitinka reikalavimų, keliamų demokratinėje visuomenėje veikiančiai partijai”, – spaudos konferencijoje sakė Jaunųjų konservatorių lygos (JKL) pirmininkas Andrius Kupčinskas.

“Mums malonu, kad valdyba iš karto neatmetė mūsų siūlymų, o sudarydama darbo grupę įstatų pakeitimams rengti įtraukė į ją ir jaunųjų konservatorių atstovą”, – tvirtino JKL pirmininko pavaduotojas Giedrius Karsokas.

Jaunieji konservatoriai neįsitikinę, ar jų pasiūlymai bus priimti darbo grupei ir lapkričio pabaigoje vyksiančio TS (LK) suvažiavimo delegatams.

“Jeigu dauguma pasiūlymų nebus priimtina, mes neverkšlensim, o pabandysime įgyvendinti juos savo lygoje, taip pasitikrindami”, – teigė A. Kupčinskas.

Generalinė ir Kauno apygardos prokuratūros surengė itin slaptą operaciją.

Jos metu Valstybės saugumo departamento pareigūnai atliko kratą Kauno bendrovėje “Dingstis”, kuri rinko informaciją apie JAV bendrovę “Williams International”.

“Dingsties” vadovas – buvęs KGB majoras Andrius Bastrakovas yra Pasaulinės detektyvų asociacijos narys. Ši firma verčiasi informacijos rinkimu ir analize.

Informaciją apie “Williams” Kauno bendrovė užsakė buvęs “Būtingės naftos” vadovas Vladislavas Gedvilas, kuris šį pavasarį buvo atleistas iš pareigų. “Williams” specialistai konsultuoja “Būtingės naftą”.

Neseniai “Būtingės naftos” valdyba “Williams” atstovams patikėjo derėtis su bendrovėmis (“Fluor Daniel” ir “Preussag Wasser und Rohrtechnik”), reikalaujančiomis kompensuoti nuostolius, patirtus dėl užsitęsios terminalo statybos.

“Williams Lietuva” spaudos atstovas D. Šilas BNS sakė, kad “Williams” atvirai tiekia informaciją apie savo veiklą ir planus Lietuvoje ir tų planų tvirtai laikosi.

Išsamiau “Williams” atstovai incidento kol kas nekomentavo.

Posėdžiavusi Tėvynės sąjungos valdyba nusprendė artimiausiu metu pasikviesti Ūkio ministerijos bei į Lietuvos naftos ūkį investuoti žadančios Jungtinių Amerikos Valstijų firmos “Williams” atstovus.

Seimo nariai pageidauja gauti kuo daugiau informacijos apie “Williams” planus, taip pat sužinoti, kaip ateityje veiks naftos ūkis, kaip tai atsilieps ten dirbantiems žmonėms, biudžetui.

Seimas ratifikavo 1987 metų Europos Konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą.

Konvencija numato efektyviai apsaugą asmenų, iš kurių įstatymų nustatyta tvarka atimta laisvė. Ji užtikrinama neteisėtais preventyviomis priemonėmis, grindžiamomis laisvės atėmimo vietų inspektavimu.

Lietuva iki šiol buvo vienintelė valstybė Europos Tarybos narė, dar neratifavusi šios konvencijos.

Šių mokslo metų pradžioje kolo neįprastas aukštosioms mokykloms konfliktas: grupė Vilniaus universiteto studentų, pasipiktinusių universiteto reikalavimu mokėti už mokslus, ketina kreiptis į teismą. Mat jie mokosi tik gerais pažymiais, o jų pasirašytoje studijų sutartyje numatyta, kad tokiu atveju jiems mokėti nereikės.

Teisininkai tvirtina, kad studentai turėtų gana lengvai laimėti šią bylą.

Lietuvos aukštosiame mokyklose, pagal švietimo ir mokslo ministerijos planus, turėjo pradėti mokytis 17 tūkstančių 475 pirmakursiai, kurių mokslus finansuoja valstybė, ir dar 5 tūkstančiai 715 studentų, turėsiančių susimokėti už studijas.

Lietuvos muzikų draugija Dusmenyse surengė žymių Lietuvos muzikų – kompozitoriaus, dainininko, chorų dirigento Miko Petrausko ir operos solisto Kipro Petrausko bei jų tėvų atminimo popietę.

Jonas Petrauskas, žymiųjų muzikų tėvas, vargonininkavo Dusmenų bažnyčioje, jo žmona Juozapota buvo pirmoji parapijos dainininkė. Abu jie palaidoti bažnyčios šventoriuje.

Sekmadienį per Mišias Dusmenų bažnyčioje giedojo Virgilijus Noreika ir jo mokiniai, Elektrėnų kamerinis choras. Po Mišių – prisiminimų valanda.

Rusijos miestelio Ivangorod gyventojai prašosi būti priimami Estijos respubliką. 500 žmonių parašė prašymą Jelcinui. Ivangorod ir taip jau labai priklauso nuo Estijos. Geriamas vanduo ateina iš Narvos. Neseniai vandens tiekimas buvo nutrauktas, nes nebuvo sumokėta didelė skola.

Lina LILEIKIENĖ

Kaliningrado srities medikai turėtų gauti pirmuosius humanitarinės Lietuvos pagalbos siuntinius. Pirmojoje 0,5 milijono litų vertės siuntoje – vaistai, tvarslia, medicinos priemonės.

“Kol nėra jokių kitokių prašymų, paramą teikiame tik vaistais”, – sakė užsienio reikalų ministro patarėjas bendradarbiavimo su Rusijos Federacijos Kaliningrado sritimi klausimais ambasadorius Viktoras Baublys.

Prašymų padėti vaistais yra gauta iš Kaliningrado srities gydytojų asociacijos, tarprajoninė Kaliningrado srities poliklinikos, kelių konkrečių srities miestų

Komijos Respublikos Udoros rajono Blagojevo miestelio gyventojai už butus ir komunalines paslaugas moka bulvėmis.

Tai žurnalistas pranešė rajono administracijos darbuotojai.

Pasak pareigūnų, kilogramas bulvių yra ekvivalentiškas dviem rubliams.

Priimti tokį neįprastą sprendimą privertė, tai kad miestelio gyventojai jau kelis mėnesius negauna darbo užmokesčio, ir jų išsiskolinimas už komunalines paslaugas vis didėja.

Beje, jų pristatytos bulvės neužsigili sandėlyje. Pirmuosius 50 maišų pasiėmė komunalinių tarnybų darbuotojai – vietoj darbo užmokesčio.

Bosnijoje įvykusių rinkimų tarptautiniai stebėtojai pareiškė, kad rinkimai buvo sėkmingi, nes vyko ramiai. Tačiau Vakarų pareigūnai su nerimu laukė preliminarinių rezultatų, nes jie galėjo patvirtinti vadinamųjų kietosios linijos šalininkų ir nacionalistų pergalę.

Bosnijos serbų nacionalistai tikėjosi susigrąžinti pozicijas, kurias prarado po 1997 metais įvykusių rinkimų. Vakarai smerkia nacionalistus, nes jie priešinosi 1995 metais pasirašytam Deitono susitarimui, užbaigusiam 3,5 metų trukusį karą.

Galutiniai rinkimų rezultatai bus paskelbti po dviejų savaičių.

Rinkimų rengėjai pareiškė, kad juose dalyvavo 78 procentai registruotų rinkėjų. Pasak rengėjų, tai, kad nebuvo incidentų ir rinkimuose dalyvavo daugiau partijų, pademonstravo susiskaldžiusios Bosnijos visuomenės politinį subrendimą.

Tačiau rinkimai neišsprendė vienos didžiausių Bosnijos problemų: maždaug milijonas pabėgėlių vis dar negali grįžti į savo namus regionuose, kuriuos šiuo metu kontroliuoja priešiškos etninės grupuotės.

Ankaroje buvo užgrobtas Turkijos avialinijų lėktuvas. Jis buvo nuskraidintas į Juodosios jūros uostamiestį, kur oro piratas paleido visus juo skridusius žmones ir pasidavė.

Pagrobėjas Ihsanas Akyuzas, kuris apibūdinamas kaip musulmonų

Kaliningradui – lietuviškų vaistų siunta

sveikatos skyrių ir medicinos įstaigų. Kaliningrado srities medikai prašo pačių paprasčiausių vaistų ir priemonių – nuo aspirino iki tvarsčių ir gipso.

Pirmiausia stengiamasi, kad dovanojami medikamentai būtų pagaminti Lietuvoje. Be to, dovanojami bus tie preparatai, kuriais jau anksčiau buvo prekiaujama šioje Rusijos srityje.

“Kai kurios organizacijos turi tam tikrų vaistų, kuriais jau anksčiau prekiaavo Kaliningrade, tiekimo kvotas. Vazant per sieną kitus vaistus, reikėtų visa tai derinti su Rusijos Federacijos sveikatos apsaugos ministerija”, – sakė V. Baublys.

ekstremistas, pasirodo, turėjo tik žaislinį pistoletą. I. Akyuzas policijai pareiškė, kad savo žygiu protestavo prieš musulmonišką galvos apdangalų draudimą Turkijos universitetuose.

Prancūzijos nacionalinis kosmoso tyrimo centras (CNES) pranešė, kad tiria liudytojo atsiūsta filmuotą medžiagą, kurioje virš Alpių Vorepės kaimelio užfiksuotas neatpažintas skraidantis objektas.

“Vaizdo kasetėje yra matomas tamsus sklindantis objektas, kuris vėliau keistai dingsta”, – sakė CNES specialistas J.J. Velascas, peržiūrėjęs kasetę ir atlikęs pirminę liudytojų apklausą.

Anot jo, keturi žmonės iš trijų skirtingų vietų tvirtino stebėję šį objektą kelias minutes.

Žmonės teigė pirmą kartą šį objektą pastebėję virš medžio viršūnės rugsėjo 8 dienos vakare.

Du žmonės buvo netoli medžio, o trečiasis, buvęs už 50 metrų, nubėgęs namo, pagriebė vaizdo kamerą ir įvykį nufilmavo.

Remdamasis vaizdajuoste ir liudytojų parodymais, J.J. Velascas teigė, kad objektas buvo “disko formos, keturių penkių metrų skersmens, neįgyaus paviršiaus, o jo pagrindą supo raudonas ratas”.

Kosmoso tyrimo centras pranešė, jog jau atliekami vaizdajuostės autentiškumo tyrimai.

Rugpjūčio 6 dieną Sietle prasidėjusio Didžiojo tūkstantmečio taikos žygio (The Great Millennium Peace Ride – GMPR) dviračiais aplink pasaulį dalyviai pervažiavo JAV ir pasiekė Meksiką.

Zygyje dalyvauja keturi Lietuvos keliautojai – 47 metų fizikas Sigitas Kučas, 31 metų filologė Goda Čiplytė, 62 metų ekonomistas Edvardas Žižys ir istoriją studijuojantis 35 metų Gediminas Vasiliauskas. Iš viso žygi aplink pasaulį Sietle pradėjo tik 11 dviratininkų (10 vyrų ir viena moteris) iš Lietuvos, Vokietijos, Rusijos, Turkijos ir Lenkijos, nors laukta kur kas gausesnės dalyvių skaičiaus.

Pervaziavę Šiaurės bei Pietų Ameriką, keliautojai persikels į Afriką, o kitą pavasarį – į Europą.

Irano vyriausiasis vadovas paskelbė kariuomenės parengtį ir nurodė laukti tolesnių įsakymų, jeigu krizė su Afganistanu eskaluotųsi.

Talibano kovotojų nužudytų šešių Irano diplomatų ir vieno žurnalisto palaikai, buvo atvežti į Teherano oro uostą, kur jų laukė prezidentas Mohammadas Khatami ir tūkstančiai kitų iranietėjų. *Trumpoje ceremonijoje* kalbėjęs M. Khatami patikino žuvusiųjų artimuosius, kad Iranas “apgins savo suverenios valstybės garbę ir teritorijos vientisumą”.

Ponia Robinson Kinijoje

(Atkelta iš 2-tro psl.)

Iš Hong Kongo pranešama, kad aštuoni Pietų Kinijos Hunan provincijos disidentų laišku kreipėsi į Pekino liaudies asamblėją prašydami išlaisvinti neteisėtai įkalintą profsąjungininką. Disidentai taip pat paskelbė, kad jie pradės bado streiką, kurį tęs 72 valandas. **LRTV**

LIETUVIAI SVETUR

AUSTRALIJA

Kanberos **lietuvių** bendruomenė, pasak apylinkės valdybos pirm. Rasos Mauragienės, tebėra dar gyvuojanti, nors ji visada buvo nedidelė, o dabar ir senstanti. Maždaug 80 nuošimčių jos narių yra per 70 m. amžiaus. Užaugęs jaunimas šioje bendruomenėje dabar gyvena kituose miestuose. Taipgi nedaug jaunų šeimų. Bendruomenės lietuvių palaiiko atvykstantys ansambliai iš Lietuvos, savo dainomis išjudindami visus tautiečius nenutraukti tautinės veiklos. Kanberos lietuvių bendruomenėje veikia pensininkų grupė "Paguoda", ramovėnai, skautų "Židyns" ir sporto klubas "Vilkas". "Paguodos" nariai renkasi kas mėnesį, ramovėnai kasmet surengia kariuomenės šventę, o skautų "Židyns" jungia vidurinės kartos žmonės. Sueigos vyksta kartą per du mėnesius. Paskutiniu laiku apylinkės valdyba pasiuntė į Lietuvą 12 didelių dėžių naujų drabužių vaikams, gyvenantiems "Vaiko tėviškės namuose".

JA VALSTYBĖS

A.a. prof. Ina Čepėnaitė-Užgirienė, pakirsta sunkios ligos, mirė rugpjūčio 2 d., sulaukusi 60 m. amžiaus, gyvenusi Worcester, Mass. Velionė gimė Kaune, o vaikystę ir jaunystę praleido Čikagoje. Illinois universitete įsigijo bakalaurą, magistro ir daktaro laipsnius. Tapo vaikų psichologijos profesore ir kūdikių vystymosi specialiste. Nuo 1966 m. darbavosi Clarko universitete Worcesteryje. Čia daugiau kaip 30 metų tyrė motinos ir vaiko sveikatą, vystantis kūdikiui. Remiantis profesorės tyrimų medžiaga, sukurti šeši kino filmai ir knyga "Konsultacijos apie kūdikystę". Velionė Lietuvoje įsteigė Lietuvos psichologų draugijos sąjungą, ilgai būdama Amerikos psichologų draugijos nare. Ji dažnai lankydavosi Lietuvoje ir Vilniaus universitete skaitydavo paskaitas.

BRAZILIJA

Prel. Juozas Šeškevičius, plačios apimties kunigas veikėjas Pietų Amerikoje, š.m. liepos 12 d. tarp savo bičiulių atšventė 45 metų kunigystės sukaktį. Mišių pamokslė prelatas prisiminė savo pirmicijas, kuriose negalėjo dalyvauti nė vienas šeimos narys, nes buvo atskirti geležinės uždangos. Bet draugiškos ir prijauniančios širdys užpildžiusios šeimos spragą. Dėkojo Dievui už ilgus darbo metus, visiems bendradarbiams, prisidėjusiems prie jo veiklos, šventės dalyviams. Pamaldos pradėtos "Pulkim ant kelių" ir baigtos portugaliska giesme "Maria de Nazare". Po pamaldų vyko vaišės. Jų metu sukaktuvininkas buvo apjuostas tautine juosta, adv. Adilsonas Puodžiūnas visų dalyvių vardu pasveikino, o Liucija Butrimavičienė apžvelgė prelado veiklą. Pabaigai sugiedota "Ilgiausių metų".

GUDIJA

Gardino srities lietuvių susivienijimas "Tėvynė" Krėvos pilyje minėjo Lietuvos valstybės dieną – Mindaugo karūnavimo dieną, kuri sutraukė per 400

asmenų. Šventė prasidėjo leidžiantis saulei ir užsibaigė su aušra. Legendinius mūrus apšvietė laužų ir deglių šviesa. Skambėjo lietuviškas žodis ir dainos. Šventė labai įspūdingai. Oficialioji gudų spauda įvykį nutylėjo. Šventę aprašė Gardino opozicinis ir nepriklausomas laikraštis "Birža informacijai". Įdėjo trumpą karaliaus Mindaugo biografiją ir gana teisingai aprašė minėjimo eigą. Tačiau straipsnio pabaiga buvo nei šokia, nei tokia. Esą gudai gali stovėti nuošaly savo žemėje, kai kaimynai švenčia savo šventes, juos pačius ignoruodami. Mat, pasak gudų, Mindaugas yra jų tautietis, kilęs iš Polocko kunigaikščių Ragvalodavičių giminės. Lietuvos didžioji kunigaikštystė buvusi gudiška, o dabar lietuviai nenori ir nesirengia kalbėti gudiškai. Girdi, pamiršę savo kilmę. Tokių keistų gudiškų pasisakymų netrūksta. Kai buvo minimos Žalgirio mūšio metinės, tai susipratusios tautinės minties Gardino laikraštis "Pagonia" (Vytiš) išspausdino straipsnį, kuriame teigiama, kad Vytautas sąmoningai be jokios paramos varė į mūsų gudų pulkus, kryžiuočiai sunaikinę daug gudų bajorų, o po mūšio jų tuščiuose dvaruose Vytautas įkurdinęs lietuvių bajorus. Taip gudų žemėje atsiradę didikai Radvilos, Kiškos, Sapiegos, Pacai. Skirmuntai. Užuomina – ne rusai ir lenkai pradėjo gudus nutautinti, bet Vytautas Didysis.

LENKIJA

Tradicinė Seinijos lietuvių klotimų teatrų šventė vyko rugpjūčio 1-2 d.d. Punske, surengta Punsko lietuvių kultūros namų rūpesčiu. Ji pradėta šeštadienį eiseną nuo Punsko mokyklos iki etnografinio kraštotyros muziejaus. Pirmasis pasirodė Seinų klotimų teatras, suvaidinęs P. Vačiūno "Tuščias pastangas", vėliau Klevų teatras vaidino J.Žemaitės "Apsiriko". Vakare pasirodė svečiai iš Lietuvos: Kalvarijos klotimo teatras suvaidino Vydūno "Nūmarį", o Šakių zanavykų – L. Didžiulienės – "Lietuvaite". Antrąją šventės dieną, sekmadienį, pasirodė šeiminkai su Punsko lietuvių kultūros namų klotimo teatru, suvaidindami A. Fromo-Gužučio "Gudrią našlę". Šventė užbaigta vakarone prie Punių ežero.

KANADOJE

Metinis Kanados lietuvių katalikų vienybės suvažiavimas įvyko š.m. rugsėjo 28 d, pirmadienį, 10 v.r., Toronto Pirsikėlimo parapijos patalpose. Dalyvavo visi Kanadoje dirbantys lietuviai kunigai. Programoje – vyskupo P.Baltakio, OFM, ir kitų dalyvių pranešimai bei einamieji reikalai. Dabartinė valdyba: pirm. prel. J.Staškus, išd. Kun. Aug. Simanavičius, OFM, sekt. Kun. E. Putrimas.

RUSIJA

Antanas Rasiulis Krasnojarsko lietuvių draugijos "Lituanica" pirmininkas, gegužės 22-23 d.d. dalyvavo didžiųjų trėmimų 50 metų ir ginkluoto pasipriešinimo 54 metų minėjime Vilniuje. Tokių minėjimų rengimą stipriai skatino Krasnojarsko lietuviai. Ta proga "Apžvalga" 1998

Žmogaus širdyje įrašytas įstatymas

"Naujojo tūkstantmečio išvakarėse, mes tapome liudininkais visuotinio laisvės siekimo. Įvairiose žemės vietose vyrai ir moterys, nebudami smurto, ryžosi laisvei, reikalaujami sau laisvės ir žmogaus vertos vietos visuomeniniame, politiniame ir ekonominiame gyvenime. Įsigilinus į šį laisvės siekį darosi akivaizdu, kad tikrai egzistuoja visuotinės, universalios žmogaus teisės, išsaknyjusios žmogaus prigimtyje. Tose teisėse atsispindi objektyvūs ir nepaneigiami visuotinio moralinio įstatymo reikalavimai. Tos teisės nėra abstrakčios sąvokos. Jos byloja svarbią tiesą apie kiekvieno konkretaus žmogaus, kiekvienos konkrečios visuomeninės grupės gyvenimą. Žmogaus teisės primena, kad pasaulis, kuriame mes gyvename nėra beprasmiškas. Jos liudija, kad egzistuoja moralinė logika, kuri nušviečia žmogaus buvimą ir daro įmanomą dialogą tarp žmonių ir tautų. Šitas, žmogaus širdyje įrašytas visuotinis moralinis įstatymas yra tarytum gramatika, kuria remdamasis pasaulis gali svarstyti savo ateitį. Tik laikantis šios gramatikos taisyklių galima pereiti nuo prievartos amžiaus prie įtikinimo amžiaus.

Solidarumas – galios branduolys

Iš įgimto žmogaus asmens orumo kylantį laisvės siekį Popiežius pailiustravo 1989 metų taikių revoliucijų Europoje pavyzdžiu. Tos revoliucijos rėmėsi priešinga totalitarizmui žmogaus samprata, teigiančia, jog žmogus yra protingas ir laisvas asmuo, kuriame glūdi transcendentinė paslaptis. Žmogus gali mąstyti ir rinktis – o tai reiškia, kad jis gali būti išmintingas ir dorybingas. 1989 metų taikingų revoliucijų sėkmė lėmė visuomenės solidarumas. Solidarumas buvo moralinis beginklių žmonių galios branduolys. Ir ta galia įveikė režimų teroro ir propagandos jėgą. Šita solidarumo patirtis yra vilties ženklas ir nurodo mums kelią, kuriuo gali eiti žmonija – tai pačių kilniausių žmogaus dvasios siekių kelias.

Toliau Popiežius pabrėžė, kad antroji 20-ojo amžiaus pusė buvo paženklinta ne tik asmenų, bet ir tautų laisvės siekiu, įsikūnyjusiu Rytų ir Vidurio Europos tautų išsivadavime iš joms primestų režimų.

m. 22 nr. Išspausdino su A.Rasiuliu pokalbį. Pasak šio pokalbio, tremtinių ešeloni į Sibirą pajudėjo 1948 m. gegužės mėn., o Krasnojarską jie pasiekė rugpjūčio mėn. Todėl Krasnojarske trėmimų minėjimas įvyko rugpjūčio 14-16 d.d. Iš Krasnojarsko tremtiniai buvo skirstomi po įvairias Sibiro vietas. Kiek dabar Sibire gyvena lietuvių esą sunku pasakyti. Pagal 1989 m. surašymą jų buvo apie 40,000. Vėliau dalis sugrįžo į nepriklausomą Lietuvą. Pačių tremtinių Sibire nelikę daug, tačiau čia yra užaugusi 2-ra ir 3-čia karta. Iš jaunosios kartos ne visi jaučiasi lietuviais. Bet kur veikia lietuvių organizacijos, prie jų prisijungia vis naujų narių, norinčių sužinoti apie Lietuvą, išmokti kalbą.

1948 metais priimta Visuotinė žmogaus teisių deklaracija iškalbingai apibūdina asmens teises. Bet iki šiolei nėra adekvataus tarptautinio susitarimo, kuris apibūdintų tautų teises. Žinoma, nėra lengva tas teises apmąstyti, nes sunku apibrėžti tautos sąvoką, kuri nėra tapati valstybės sąvokai. Visų apibūdintų kiekvienos tautos teisės kyla ir jos teisė į sava kalbą ir kultūrą – tai yra į dvasinę tautos nepriklausomybę netgi ekonominės ar politinės priklausomybės sąlygomis.

Turime nebijoti žmogaus

Tautų skirtingumo ir savitumo realybė, deja, gali būti išgyvenama kaip našta arba netgi kaip grėsmė. Skirtingumo baimė, papildyta bei užaštrinta istorinėm nuoskaudom ir nesąžiningų asmenų manipuliacijom, gali padaryti, kad į kitos tautos atstovą imama žvelgti ne kaip į žmogų. Tai gimdo baisias smurto bangas. Bet, jei prisiverčiame objektyviai vertinti realybę, negalime nepripažinti, kad, nežiūrint visų asmenis ir tautas skiriančių ypatingumų, egzistuoja pamatinis bendrumas, nes visos kultūros iš esmės yra tik skirtingi būdai žvelgti į asmens egzistavimo prasmę.

Turime nebijoti ateities. Baimei reikia priešpastatyti bendras pastangas sukurti meilės civilizaciją, pagrįstą taika, solidarumu, teisingumu ir laisve. Tos meilės civilizacijos siela yra laisvės kultūra – yra asmenų ir tautų laisvė, paremta solidarumu ir atsakomybe.

Turime nebijoti ateities. Turime nebijoti žmogaus. Kiekvienas žmogus yra sukurtas pagal Tė, kuris yra visa ko priežastis paveikslą ir panašumą. Mums duotas sugebėjimas būti išmintingais ir dorybingais. Šios dovanos ir Dievo malonė įgalina ateinančiame tūkstantmetyje sukurti žmogaus vertą civilizaciją, sukurti tikrą laisvės kultūrą. Mes galime ir privalome ją sukurti.

Šito siekdami, galime suprasti, kad šio šimtmečio žmonių ašaros parengė dirvą naujam žmogaus dvasios pavasariui, - kalbėjo Jungtinių Tautų Organizacijoje prieš trejus metus popiežius Jonas Paulius II. **LRTV**

Krasnojarsko lietuvių veiklą remia vietinė ir Lietuvos valdžia. Pz. pirmoji paskyrė lėšų choro dalyviams, vykstantiems į Pasaulio lietuvių dainų šventę. Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos vyriausybės 1998 metams skyrė organizacinei veiklai ir mokyklai 44,000 litų. Išvežimų minėjime, pasak pokalbininko, numatoma konferencija, kurioje paskaitas skaitys Krasnojarsko istorikai bei svečiai iš Lietuvos. Koncertuos lietuvių chorai, bus lankomos laidojimo vietos. Tikimasi ir kunigo iš Lietuvos. Krasnojarsko srities gubernatoriumi buvo išrinktas gen. A.Lebedis, kuris tarnavo ir Lietuvoje; vietiniai lietuviai tikisi su juo rasti bendrą kalbą.

XX-tųjų AUSTRALIJOS LIETUVIŲ DIENŲ RUOŠOS KOMITETAS

praneša, kad dar yra laisvų vietų apsistojimui per A.L. Dienas Geelonge čia nurodytuose viešbučiuose (moteliuose). Apsistojimui vieta kiekvienas pasirūpina asmeniškai kreipiantis nurodytais adresais.

1. Corio Bay Motel
292 Princes Highway
Corio 3214
Ph. (03) 5275 1489
Fax (03) 5275 5950
Chain - Budget

2. Parkwood Motel
Cnr. Shannon Avenue
& Ballarat Road
North Geelong 3215
Ph. (03) 5278 5477
Fax (03) 5278 5477
Chain - Budget

3. Kangaroo Motel
16 The Esplanade South
Geelong 3220
Ph. (03) 5221 4022
Fax (03) 5221 4892
Chain - Budget

4. Eastern Sands Motel
1 Bellerine Street
Geelong 3220
Ph. (03) 5221 5577
Fax (03) 5221 7775
Chain - Flag

5. Bay City Motel
231 Malop Street
Geelong 3220
Ph. (03) 5221 1933
Fax (03) 5221 7101
Independent

6. Innkeepers Motor Inn
9 Aberdeen Street
(Hamilton Highway)
Geelong 3220
Ph. (03) 5221 2177
Fax (03) 5222 2941
Chain - Budget

President - Jim Hyatt
Ph: (03) 5223 2266

7. Shannon Motor Inn
285 Shannon Avenue
Newtown 3220
Ph. (03) 5222 4355
Fax (03) 5222 4276
Chain - Budget

8. All Seasons Ambassador Hotel-Motel
Cnr. Gheringhap & Myer Streets
Geelong 3220
Ph. (03) 5221 6844
Fax (03) 5221 5814
Chain - Flag

9. Colonial Lodge Motel
57 Fyans Street
South Geelong 3220
Ph. (03) 5223 2266
Fax (03) 5229 1141
Chain - Budget

10. Quality Inn Parkside
68 High Street
Belmont 3216
Ph. (03) 5243 6766
Fax (03) 5243 6987
Chain - Choice Hotels

11. Hacienda Motel
15 Mt Pleasant Road
Belmont 3216
Ph. (03) 5243 5844
Fax (03) 5241 9613
Chain - Best Western

12. Rose Garden Motor Inn
14 Settlement Rd
(Princes Highway)
Belmont 3216
Ph. (03) 5241 9441
Fax (03) 5241 9563
Independent

13. Southern Comforte Motor Inn
308 High Street
(Princes Highway)
Belmont 3216
Ph. (03) 5243 0122
Fax (03) 5243 0791
Chain - Best Western

14. Grovedale Motel
142 Torquay Road
(Surfcoast Hwy)
Grovedale 3216
Ph. (03) 5243 3264
Fax (03) 5243 8532
Chain - Golden Chain

15. Golden Palms Motel
234 Torquay Road
(Surfcoast Hwy)
Grovedale 3216
Ph. (03) 5243 1077
Fax (03) 5243 3045
Chain - Haven

16. Kiloran Motel
Princes Highway
Belmont 3216
(Private Bag 133
Geelong 3221)
Ph. (03) 5243 6333
Fax (03) 5241 9199
Independent

17. Aristocrat Waurnvale Motel
90 Princes Highway
Waurm Ponds 3221
Ph. (03) 5241 8211
Fax (03) 5241 8283
Chain - Golden Chain

Secretary - Lyn Brown
Ph: (03) 5243 5844

Krepšinio veteranėms – vardinės dovanos

Kūno kultūros ir sporto departamento salėje buvo pagerbtos Vilniaus "Kamanės" klubo krepšininkės, vasaros pabaigoje Portlende (JAV) tapusios ketvirtųjų pasaulio veteranų žaidynių čempionėmis.

Vilnietės laimėjo 40-mečių (galėjo žaisti ir vyresnės) moterų grupės turnyrą ir pelnė aukso medalius. Šiame turnyre dalyvavo dešimt komandų, iš pradžių suskirstytų į dvi grupes. Pakeliui į pusfinalį lietuvaitės įveikė JAV, Australijos ir dvi Kanados ekipas. Paskui vilnietės pergalingai baigė ir dvikovą su latvėmis bei finalo runtynes su kanadietėmis.

"Matėme, kokios ten vyravo varžybų sąlygos – viską buvo mėginama pakreipti taip, kad tik laimėtų amerikietės", - dalijosi įspūdziais vienai iš Lietuvos veteranų ekipų atstovavei šalies krepšinio federacijos (LKF)

Regina MUNDRYTĖ

vykdomojo komiteto narys, buvęs Kauno "Žalgirio" žaidėjas A.Čupkovas.

"Bijodavome net vartytis kamuoli, stengdavomės kuo greičiau jį perduoti, nes teisėjas (iš viso aikštėje jų būdavo trys) iš karto švilpdavo pražangą, - dabar jau su

sypsena prisimena komandos kapitonei bei žaidžiančioji trenerė Zita Kizminskienė. - Be to, salėje nebuvo kondicionieriaus, tad visos komandos kentėjo dėl tvankumos. Nors pasirengėme lietingam orui, ten visą laiką kaitino saulė".

Daugiausia rėmėjų ir savo lėšomis nuskrudusios į Portlendą, Lietuvos krepšinininkės pačios

"Kamanės" klubo krepšininkės – pasaulio veteranų žaidynių nugalėtojos.
R.Jurgačio nuotr.

Dingusio kunigo paieškos – be pėdsakų

Generalinė prokuratūra įpareigojo Kauno apygardos prokuratūrą parengti naujus kunigo Ričardo Mikutavičiaus ir jo itin vertingos kolekcijos dingimo tyrimo planus.

Generalinė prokuratūra taip pat pareiškė norą sustiprinti bylos tyrimo kontrolę.

Generalinėje prokuratūroje aukšti teisėsaugos pareigūnai apsvarstė, kaip vyksta daugiau nei prieš du mėnesius dingusio kunigo ir jo retos kolekcijos paieška.

Generalinio prokuroro Kazio Pėdnyčios iniciatyva surengtame susitikime dalyvavo Kauno apygardos prokuratūros vyriausiasis prokuroras Gintaras Jasaitis, tiesiogiai tyrimui vadovaujantis prokuratūros organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo skyriaus prokuroras Paulius Jablonskas, vidaus reikalų ministras Stasys Šedbaras, policijos generalinis komisaras Edvardas Gružas bei Valstybės saugumo departamento Kauno apygardos viršininko pavaduotojas Olegas Travkinas.

Žymaus kunigo, poeto ir kolekcininko R.Mikutavičiaus buvo pasigeta liepos 1 dieną.

Kartu su juo dingo ir jo dailės darbų kolekcija, kurios vertė gali siekti 15 mln. litų.

Praėjus daugiau nei dviem mėnesiams po kunigo R.Mikutavičiaus dingimo, žinių apie gyvą ir mirusį kunigą arba jo kolekciją nėra. Teisėsaugos pareigūnų pastangos kol kas yra bevaisės.

Kunigo dingimo byloje yra trys įtariamieji – kauniečiai Vytautas Šimkus, Ona Daujotienė ir Vladas Beleckas. Visi jie savo kaltę neigia. "L.r."

ieškojosi viešbučio, salės – niekas jų nepasitiko.

Tik kai pergale ėmė sekti po pergales ir į salę suvažiuodavo vis daugiau tautiečių iš aplinkinių sričių, dėmesys Lietuvos komandai pastebimai išaugo. "Jūs turbūt buvote olimpinės čempionės?" – teiravosi ne vienas.

"Sovietinė uždanga trukdė pasireikšti tuometinei Vilniaus "Kibirščiai", mes tikrai būtume galėjusios daug nuveikti ne tik Europoje", - apgailestavo Z.Kuzminskienė.

Dauguma pasaulinių žaidynių laureatų – žinomo trenerio Algio Gedmino auklėtinės. Kadai jų paniškai prisibijodavo net ir daugkartinė SSRS čempionė Rygos TIT ekipa su savo milžine vidurio puolėja Uljana Semionova.

Dabar krepšinininkės susibūrė į "Kamanės" klubą, kurio prezidentė tapo buvusi pasaulio ir Europos čempionė Jūratė Daktaraitė.

LKF prezidentas Algimantas Pavilonis įteikė žaidėjoms dekoratyvines dėžutes su išgraviruotomis vardinėmis plokštelėmis. Į kiekvieną jų buvo įdėta po kriauklę su auksine apyranke viduje.

Susidaužus simbolinėmis šampano taurėmis, laureatės prabilo apie kitamet Urugvajuje vyksiantį pasaulio krepšinio veteranų (moterų ir vyrų) čempionatą. Vėl – tolimai bei brangi kelionė, o dalyvauti labai norėtusi. "L.r."

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Popiežius Jonas Paulius II spalio 16 d. švenčia 20 metų nuo išrinkimo Popiežium. Ne viena kartą yra pasakęs: "Mano širdies dalis yra Lietuvoje". Dar yra pažadėjęs aplankyti Lietuvą sekančiais metais, jei turės geros sveikatos. Tad neapleiskime Popiežių malda. "Tėviškės Aidų" ekspedicija šios laidos baigus darbą Popiežiaus garbei aukojo šv. Mišias Aušros Vartų švč. Marijos kopyltėlėje prel. dr. Pr. Daukyns dalyvavusiems švč. Sakramentą abiemis pavidalais, padėjo išdalinti TA redaktorius Edvardas Šidlauskas. Baigus giesmes turėjome ir vaišes.

Vytas Stankevičius užprašė šv. Mišias už savo žmonos Elenos Stankevičienės trijų metų mirties atminimui, jos bus aukotos mūsų Parapijos Namų švč. Marijos Aušros Vartų kopyltėlėje – jos

mirties spalio 22 d. ir Parapijos išlaikymui paaukojo 35 dol. Ačiū jam už gerą širdį.

Gyvojo Rožančiaus Brolijos metinė šventė spalio 17 d. šeštadienį Lietuvių Namuose Bendruomenės menėje 2 val. po pietų. Šv. Mišios ir po jų metinis posėdis, kurį pateiks Brolijos pirmininkė p. Viktorija Jablonskienė. Kviečiami visi Brolijos nariai ir nauji įsijungti į šią Bažnyčios laiminamą Broliją.

Rugsėjo mėn. "Tėviškės Aidams"

aukojo: 650 dol. Adelaidės lietuviai (per kun. J.N.Petraiti, MIC), po 50 dol. M.Prašmutienė, M. ir J.Venckai; 40 dol. D.Balnionytė; 20 dol. Z.Poškaitis, po 10 dol. V.Lipkevičius, L.Šilas, po 5 dol. A.Kalpokas, R.Tarvydas.

Aukojusiems širdingai dėkojame.
"Tėviškės Aidų" administracija

Reikalaujama pagarbos istorijai ir teisingumui

Prieš kiek laiko tiek lietuviškoje, tiek ir kitakalbėje spaudoje ne kartą buvo rašyta apie Vilniuje rastuosius svarbius lenkų armijos, kuri daug žalos ir nuostolių yra padariusi Vilniaus krašto kultūrai, terorizavusi ir nužudžiusi nemaža nekaltų lietuvių, archyvus. Šie dokumentai turėjo būti atitinkamai parengti, viešai paskelbti ir plačioji visuomenė supažindinta su tais lenkų kariuomenės žiauriais darbais, kuriuos ji atliko lietuvių tautos širdyje – sostinėje – ir visoje Vilniuje. Istorijos lapai gali apdulkti, gali būti aplaistyti krauju, gali būti suplėšyti, bet jie niekad negali būti užmiršti. Jeigu lenkai visomis išgalėmis kelia Armija Krajowa nuopelnus, atgaivinami garbingi jos praeities žygiai, tai kodėl Lietuva iš tikrųjų negali atskleisti tuos kėslus ir tikslus, kurių ši kariuomenė turėjo anuomet mūsų krašte. Tai reikalauja teisingumas, tautos sąžinė ir istorijos objektyvumas, kurios neretai kai kuriose išleistose knygose, ypač istorinius santykius šia tema liečiančiuose klausimuose vis pasitaiko nukrypimų, grubių ir sąmoningų iškraipymų, klaidų ir didžiulės netiesos.

Taiigi, skatinami pareigos ir pagarbos mūsų tautai, istorijai ir teisingumui, norėtume pareikalauti, kad būtų viešai per spaudą paskelbti, kur šiuo metu yra Vilniuje rastieji Armija Krajowa archyvai, su kuriais tiek lietuviškoji, tiek ir pasaulio visuomenė turi būti viešai supažindinta. Jie turi būti atitinkamai publikuoti, moksliskai įvertinti, aptarti ir apibendrinti. JAV-Kanada Pasirašė:

Bronius V. Krovys 1124 Hedgerow La Philadelphia PA 19115
Pr. Bartoška
J. Surgailaitė
K. Mintautis
V. Zigmantaitis

Ir Hobarte šventėme Tautos šventę

Kaip visuomet susirinkome ponų Šikšnių name, atvyko virš trisdešimt žmonių, daugiausiai pagyvenusių, bet daugiau kaip įprasta ir jaunų.

16 val. Bendruomenės pirmininkas Ramūnas Tarvydas atidarė minėjimą ir paskaitė labai išsamią paskaitą lietuviškai ir angliškai apie Lietuvos išsilaisvinimą iš sovietų Rusijos jungo. Paskaitoje buvo plačiai išpasakota apie Sąjūdžio susikūrimą paminint jo kūrėjus ir jų veiklą vedant Lietuvą į laisvę ir po ilgų vargų nepriklausomybės atgavimą.

Po paskaitos sugiedojome Lietuvos Himną ir tuo šventės programa užsibaigė.

Iš Lietuvos sugrįžę, kur jie dalyvavo Pasaulio Lietuvių Dainų Šventėje, Magdalena ir Petras

Šiaučiuonai, Mindaugas Kozikas ir Rožytė Wilson parsivežė labai įdomių vaizdajuosčių iš Dainų ir Šokių Šventės ir įjungę televizorių parodė mums visiems tą tiesiog neįsivaizduojamą renginį. Kramtydami Bonifaco paruoštus sumuštinus užsigėrdami kava, praleidome vakarą žiūrėdami į neįtikėtina gražų vaizdą. Aikštė apie 2000 šokėjų pasipuošusių įvairiaspalviais tautiniais rūbais, šoko įvairius lietuviškus šokius. Negalėjome atsistebėti šokėjų darnumu, šokių sudėtingumu ir tokia daugybe šokėjų kaip plaštakių skrajojančių po žalią pievą.

Prieš išsiskirstant, Mindaugas apdovanojo mus iš Lietuvos atsivežtais suvenyrais ir su Petru Šiaučiuo pasakojo apie pasakiškai praleistą laiką Lietuvoje.

S.Augustavičius

Apdovanoti gelbėjusieji žydus nuo nacių

Prezidentas Valdas Adamkus grupei asmenų, Antrojo pasaulinio karo metais gelbėjusių žydus nuo nacių genocido, įteikė Žūvančiųjų gelbėjimo kryžius.

Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiai įteikti dešimčiai žmonių. Dvidešimt vienas apdovanojimas paskirtas po mirties – jie įteikti apdovanotųjų giminiams ir artimiesiems.

"Šiandien neretai girdime priekaištų, esą lietuviai – tai žydšaudžių tauta, kurioje antisemitizmas egzistavo jau seniai ir tik Antrojo pasaulinio karo metais pasireiškė visu žiaurumu. Tačiau istorija neginčijamai liudija, kad lietuvių ir žydų bendruomenės taikiai gyveno kartu ilgu šimtmečius. Prasidėjus karui, užgriuvus sovietų ir nacių režimams, pavieniai žmonės kolaboravo su okupantais, žudydami ir tremdami Lietuvos valstybės piliečius.

Šiandieninės mūsų valstybės pareiga – sukurti kiek galima geresnes sąlygas žydų bendruomenei Lietuvoje išlikti, augti ir plėtoti savo kultūrą", – per apdovanojimo ceremoniją kalbėjo Prezidentas.

Lietuvos vadovas pakartojo savo nekintamą poziciją, kad visi, kurie dalyvavo žydų genocide, turi būti nubausti: "To iš mūsų reikalauja istorinis ir žmogiškasis teisingumas, to iš mūsų reikalauja pagarba ir moralinė atsakomybė nacių aukoms".

Ceremonijoje kalbėjęs rabinas Šalomas Ber Krinskis citavo šventą žydų išminties knygą Talmudą: "Žmogus, išgelbėjęs gyvybę, išgelbėja pasaulį".

"Čia susirinkę žmonės išgelbėjo daugybę gyvybių. Tai yra tikroji lietuvių tautos dvasia", – pabrėžė rabinas.

Labdaros siuntiniai į Lietuvą

Melbourno Liet. Klubo Valdyba organizuoja labdaros siuntinių siuntą į Lietuvą.

Siuntiniams dėžės galima gauti Lietuvių Namuose, Baro salėje, kiekvieną sekmadienį nuo 12 val. iki 2 val. p.p.

Dėžės kaina, įskaitant pristatymą į namus Lietuvoje, 50 dol. Dėžės svoris negali būti virš 30 kg. Prašome nedėti į dėžes pinigų ar kitokių vertybių.

Klubo valdyba dės visas pastangas, kad siuntiniai saugiai pasiektų gavėjus, bet atsakomybės nepriima.

Laiko jau liko nedaug. Paskubėkit nusipirkti dėžes, kad talpintuvus su dėžėmis suspėtų pasiekti adresatus Lietuvoje dar prieš Kalėdas.

Siuntinių pristatymo data bus paskelbta vėliau.

Melb. Liet. Klubo Valdyba

Preilos lobiai, vis dar paslaptis

Šiaurės Vokietijos televizijos kanalas NDR parodė reportažą apie lobiai paieškas Preiloje. Reportažo pavadinimas skelbė, kad žurnalistai pasakos apie "nacių paslaptį Preiloje".

Filmo kūrėjai Michael Schmid ir Lutz Riemann, kuris pirmasis išgirdo istoriją apie nacių paslėptą lobį, atvyko į Kuršių neriją šių metų balandžio 18 dieną.

"Čia susitarėme susitikti su senu prūsu, užaugusiu Kuršių nerijoje. Pusiasalyje, kuris yra labai

girežtai saugomas nacionlains parkas, anksčiau buvo nacių elnių medžioklės plotai. Rytų Prūsijos gauleiteris Erich Koch čia praleisdavo atostogas", – pasakoja reportažo autoriai.

Prieš pradėdami paiešką, žurnalistai susiruošė į kaimyninę Lenkiją.

Mažame Barčevo miestelyje stūkso niūrus kalėjimo pastatas. 1959 metais Lenkijos teismas nuteisė buvusį rytų Prūsijos

gauleiterį Erich Koch mirties bausmę, kuri buvo pakeista kalėjimu iki gyvos galvos. E.Koch kalėjo Barčeve iki 1986 metų ir mirė sulaukęs 90-ties.

Kalėjimo sargas Adam Swan prisimena, kad naciis rinko laikraščių iškarpas. Suradęs ką nors įdomesnio apie Rytų Prūsiją, jis eidavo pas kalėjimo prižiūrėtoją ir piktindavosi, esą, "žurnalistai viską iš piršto išlaužė".

Ekране pasirodo 1971 metų spalio 17 d. E.Koch ranka surašytas ir patvirtintas testamentas. Jame –

nė žodžio apie Preilą.

Kelionė į Lenkiją užbaigia nuo laiko pageltusi seno vyriškio nuotrauka. Balsas už kadro apgailestauja, kad "buvęs gauleiteris nusinesė paslaptį į kapus".

Filmo kūrėjai reportažą baigia optimistiškai. Neringos meras Stasys Mikelis prieš kamerą pasidžiaugė, kad Preila išgarsėjo, o istorijos "kaltininkai" H.Stančius ir R.Pietsch paragino nenuleisti rankų: "Kol kas dar niekas nepatvirtino, kad ši istorija nieko neverta – tereikia žmonių, kurie to imtųsi".

REMKIME AUSTRALIJS LIETUVIŲ FONDA

nes jo tikslas yra: Skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių apraiškas. Fondą stiprinsime ir jį ugdysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime, jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.

50 Errol Street, North Melbourne, Victoria.

Visą korespondenciją ir aukas prašome siųsti adresu:

P.O. Box 11, North Melbourne. Vic. 3051

A.L. Fondo Valdyba

Kultūrinis gyvenimas tėvynėje ir išėivijoje

Aurelija M. BALAŠAITIENĖ

Tautinė kultūra yra tautos gyvybės reiškėja, jos kultūrinės pažangos ugdytoja ir tautos dvasinių bei kūrybinių turtų aruodas. Karų, okupacijų ir vergijos patyrusi ryžtinga lietuvių tautos dalis įsitvirtino laisvuose pasaulio kraštuose ir sukūrė laisvas bei patriotiškai nusiteikusias visuomenes. Į Amerikos žemyną imigravę lietuviai, tiek Amerikoje, tiek Kanadoje, rado įsitvirtinusias lietuviškas organizacijas, parapijas, spaudą, chorus ir teatrus. Naujoji banga visa tai sustiprino, įsteigė liuanistinių mokyklų tinklą, atsteigė iš Lietuvos atsigabentas organizacijas – ateitininkus, skautus, šaulius ir kitas, kurių veikla buvo sovietinio režimo uždrausta. Įvairios organizacijos nuolat beldėsi į didžiųjų politikų duris, reikalaujamos Baltijos valstybėms nepriklausomybės ir kartu sukurdamos stiprią, kultūringą, veiklią visuomenę.

Kanadoje leidžiami keli lietuviški laikraščiai, jų tarpe populiariausias yra "Tėviškės žiburiai", skaitomas visame plačiame pasaulyje. Amerikos Jungtinėse Valstybėse eina vienas labai populiarius dienraštis, keli savaitraščiai ir turiningi žurnalai, kuriuos leidžia įvairios organizacijos, nuo gydytojų sąjungos iki skautų, ateitininkų, muzikų ir kitų. Čia buvo atsteigti Europoje ar net Lietuvoje turėti meno vienetai – 1940 metais Vilniuje kompozitoriaus Alfonso Mikulskio įsteigtas Čiurlionio ansamblis, Vokietijos Hanau išvietintų asmenų stovykloje įsteigtas choras "Dainava", kuris ir šiuo metu labai sėkmingai koncertuoja įvairiose vietovėse.

"Dainavos" stovyklavietėje nuolat organizuojami įvairūs suvažiavimai, kursai, jaunimo stovyklos, konferencijos. Visa tai vyksta gražioje gamtos aplinkoje, net ir su "Spyglio" ežero bangėmis. Vasaros metu nebūna nei koncertų, nei vaidinimų, nes atostogų metu visi nori pailsėti gamtos prieglobstyje, o jaunimas praleidžia naudingai laiką savo organizacijų stovyklose.

Artėjant rudens sezonui, vėl

skaitome skelbimus apie būsimus koncertus, vaidinimus ir minėjimus. Kanadoje jau daugelį metų veikia populiariusis "Volungės" choras, Hamiltono teatras "Aukuras" repetuoja V.Alanto komediją "Šiapus už dangos", Čikagos lietuvių opera, pradėjusi 43-uosius metus, planuoja "Carmen" operos spektaklį, o klivlandiečiai nekantriai laukia Ritos Kliorienės vadovaujamo choro "Exultate" tradicinio baltijos su koncertu. Klivlando LB apylinkė planuoja tradicinį lietuvių dieną.

Žodžiu, užsienio lietuvių kultūrinis gyvenimas tebežydi, nors, laikui bėgant, savo veiklą nutraukė Čiurlionio ansamblis tautinių šokių grupė "Grandinėle", Klivlando vyrų oktetas, tačiau tikroji veiklos nutrūkimo priežastis yra ta, kad tų vienetų steigėjai, kaip Alfonsas Mikulskis, Liudas Sagys ir Rytas Babickas, iškeliauo amžinybėn. Jaunesnės kartos muzikai stojo į darbą, kaip Rita Kliorienė, taip pat Lietuvoje buvusi viena iš didžiųjų dainų šventės dirigentų, "Dainavos" broliai Polikaičiai, kanadiečiai muzikai Govėdas ir Viskontienė, ir dar eilė kitų.

Idomu patirti, kad ir tolimos Australijos lietuviai deda pastangas garsinti Lietuvos vardą ir taip pat rūpintis Lietuvoje žalajama kalba. Tasmanjos universitete veikiantis Lietuvių studijų sambūris Algimanto Taškūno iniciatyva išleido "Nereikalingų smetimžodžių rinkinį" ir anglų kalba leidžia "Lithuanian Papers", o akademiniame srityje buvo apgintos net keturios disertacijos apie Lietuvą. Žodžiu, užsienio lietuvių kultūrinis gyvenimas nežlunga, kaip vienu metu Romualdas Ozolas buvo viešai paskelbęs. Savaimė suprantama, abipusis bendradarbiavimas, dainininkų ir teatro žmonių sąveika yra labai naudingi ir reikalingi, juo labiau, kad jau kelionės tarp Lietuvos ir kitų kraštų yra nevaržomos. Svarbu žinoti, kad užsienio lietuvių gyvenimo detalės buvo nežinomos okupuotai tautai, tai ir kultūrinių ryšių sustiprinimas bei darnus bendradarbiavimas yra reikalingi ir naudingi, tarsi savotiškas susipažinimas, suartėjimas ir abipusės pagarbos bei meilės išraiška.

Siaubingas žinios apie olandų taikdarius nusikaltimus

Pagrindinė Nyderlandų žiniasklaidos tema – sensingi pranešimai apie vis naujus atskleidžiamus šios šalies taikdarius padarytus nusikaltimus visose jų tarnavimo vietose – ir Bosnijoje, ir Afrikoje. Prie jau senai pareiktų kaltinimų taikdarius, nesugebėjusiems sustabdyti Bosnijos serbų puolimo prieš musulmonų Srebrenicos anklavą per Bosnijos karą 1995 metais, prisidėjo nauji sensingi kaltinimai tiesiogiai dalyvavus musulmonų žudynėse.

Nyderlandų gynybos ministerija pradėjo tirti pranešimus, kad olandų taikos palaikymo bataliono kariai tanku įvažiavo į musulmonų minią, taip nužudydami mažiausiai 30 žmonių.

Šis tyrimas pradėtas dar nesibaigus anksčiau paskelbtam – dėl kaltinimų, jog ministerijos

pareigūnai specialiai sunaikino fotojuostą, kurioje buvo užfiksuota, kaip olandų taikdariai padeda serbams Srebrenicoje atskirti musulmonus vyrus nuo jų šeimų.

Dar vėliau buvo išspausdinta nuotrauka, kurioje olandų taikdarius vadas pulkininkas Tonas Karemansas nufotografuotas kelias taurę kartu su buvusiu Bosnijos serbų armijos vadu generolu Ratko Mladičiumi. R.Mladičiui Hagos tribunolas yra pareiškęs kaltinimus karo nusikaltimais ir genocidu.

Dabar paaiškėjus, jog olandų taikdariai tankais traiskė musulmonus, kaltinimai pasipylė lyg iš gausybės rago. Net santūriais laikomi spaudos leidiniai viršeliuose ėmė spausdinti masiniuose kapuose nufotografuotus kyšančius žmonių kaulus ir kaukoles.

"Tai labai stiprus kaltinimai. Tačiau man reikia faktų. Noriu, kad tyrimą pradėję pareigūnai kuo

J.Primakovas keičia Kremliaus kursą

J.Primakovas pradeda pirmąjį vyriausybės posėdį. Reuters nuotr.

Kiti ekonomikos prioritetai

Rusijos premjeras Jevgenijus Primakovas per pirmąjį savo kabineto posėdį pareiškė, jog didžiausi vyriausybės prioritetai ekonominės krizės laikotarpiu – Rusijos stabilumas ir vienybė.

J.Primakovas patvirtino, kad ekonominės politikos akcentas dabar bus ne griežtas monetarizmas, o socialinis aprūpinimas ir pramonės gamybos skatinimas.

"Tai – nacionalinė vyriausybė, kuri privalo rūpintis Rusijos ir jos žmonių interesais", - pabrėžė J.Primakovas.

J.Primakovas atmetė prielaidas, kad naujoji vyriausybė laikysis komunistų politikos. Tuo pat metu jis pakartojo, jog reformos turi turėti "didelę socialinę reikšmę".

J.Primakovo pirmuoju pavadojuo ekonomikos klausimams Dūma jau patvirtino komunistą Jurijų Masliukovą, o Centrinio banko vadovu – komunistinės epochos bankininką Viktorą Garaščenką.

Komunistai kelia galvas

J.Masliukovo ir v.Geraščenkos paskyrimai sukėlė kai kurių liberalių politikų nuogastavimus, kad bus grįžtama prie sovietinio stiliaus ekonomikos. "Tai, kas įvyko Rusijoje, reiškia tik viena – šalyje į valdžią atėjo Komunistų partija. Ji dabar – valdančioji partija", - pareiškė buvęs vicepremjeras Borisas Nemcovas.

B.Nemcovo teiginiams pritarė ir buvęs premjeras Jegoras Gaidaras, laikomas Rusijos ekonomikos reformų architektu.

J.Primakovas sakė, kad J.Masliukovo paskyrimas nereiškia grįžimo prie sovietinės politikos. "J.Masliukovas dirbs ne Komunistų

partijai, o visai šaliai", - teigė premjeras.

Pirmiausia – atlyginimai

J.Masliukovas pareiškė, kad jo svarbiausias prioritetas bus padengti didžiulę algų ir pensijų skolą.

Pasak J.Masliukovo, naujoji vyriausybė dar neparengė savo kovos su krize programos, tačiau išnagrinės įvairių grupių siūlomus projektus, tarp jų ir buvusio kandidato į premjerus Viktoro Černomyrdino vadovaujamo laikinojo kabineto siūlytą dviejų etapų programą. Joje numatomas kontroliuojamas rublių spausdinimas, siekiant padengti ankstesnės griežtos finansinės disciplinos sukeltą įškolimą. Vyriausybės ekonominę programą J.Masliukovas žadėjo parengti iki savaitės pabaigos.

Pinigų dar teks palaukti

Tarptautinis valiutos fondas (TVF) yra pareiškęs Maskvai, jog ji gali tikėtis tolesnės finansinės pagalbos tik tuo atveju, jeigu griežtai laikysis rinkos reformų kurso.

Šią nuostatą dar kartą patvirtino TVF vadovas taip pat pabrėžė, jog papildomų kreditų Rusijai gali būti suteikta tik tuo atveju, jei vyriausybės ekonominę programą patvirtins Rusijos Valstybės Dūma.

Rusija tikisi gauti dar vieną išmoką iš 22,6 milijardo dolerių pagalbos paketo, dėl kurio buvo susitarta su TVF dar liepos mėnesį.

Londono Rusijos krizę aptarė septynių stipriausių šalių (vadinamosios grupės G7) užsienio reikalų bei finansų ministerijų pareigūnai. Juos apie padėtį Rusijoje informavo ir pakviesti Rusijos ekspertai.

"L.r."

Prezidentas ragina premjerą paremti katalikišką žurnalą

Prezidentas Valdas Adamkus ragina premjerą Gediminą Vagnorių skirti Vyriausybės lėšų katalikiškos krypties žurnalui "Naujas židynis" atgaivinti. G.Vagnoriui nusiųstame Prezidento kreipimesi raginama valstybės lėšomis palaikyti kultūros leidinių "pasaulėžiūrinių ir greičiu pateiktų tikrų faktus", - pareiškė Nyderlandų gynybos ministras Frankas de Grave'as.

Tačiau ir savo mundurą siekiančiai apginti Gynybos ministerijai ne per seniausiai teko pripažinti, jog Angoloje 1991-1997 metais tarnavę olandų taikos palaikymo bataliono kariai yra seksualiai išnaudoję nepilnametės šios šalies pilietes. Jie taip pat bandė užsiimti narkotikų kontrabanda.

"L.r."

ideologinę" įvairovę, kaip "brandaus demokratinio tautos gyvenimo garantą".

V.Adamkus rašo su rūpeščių sutikęs žinią, kad dėl lėšų stygiaus šią vasarą sustojo "Naujojo židinio" leidyba. Šis prieš kelierius metus Lietuvoje pradėtas leisti žurnalas tęsė modernios katalikybės idėjas, puoselėtas prieš karą Kaune poeto Vinco Mykolaičio-Putino leistame "Židinyje", o pokariu – poeto Kazio Bradūno JAV leistame "Aide".

Prašydamas premjero G.Vagnorius dėmesio "Naujam židiniui", V.Adamkus taip pat atkreipia dėmesį, kad Vyriausybei derėtų remti ne tik Vilniaus leidinius.

"Šiuo požiūriu norėčiau atkreipti dėmesį ir į nutrūkusią Kaune ėjusio "Santaros" žurnalo leidybą", - rašoma Prezidento kreipimesi.

"L.r."